

Egyházközségeink életéből

Őszi barangolás Nyíren és a Beregben

Egy éve készülődtem már arra, hogy valamikor szerét ejtsem Felhős Szabolcs barátunk régen esedékes meghívásának, hogy egy kicsit körbenézzek a szabolcs-szatmár-beregi „végeken”. Most, szeptember 26-án az Őszi hálaadás napján és a rákövetkező hétfőn adódott rá alkalom, amikor egy kis időt tudtam szakítani régi jó barátaim szűkebb pátriájának meglátogatására. Vasárnap délután az Avaz intercity járata röpített el engem, gyorsan, kényelmesen Nyíregyházára. Közben a vonatablakból szemléltem a nyárutó és a készülődő őszi színgazdag világot. A végtelen, sárga kukoricamezőket, a napraforgók lehorgasztott barnafejű tábláit és a zsendülő, zöldülő őszi búzavetéseket. A legnagyobb hatással azonban úgy érzem, hogy mégis a tokaji Kopasz-hegy látványa volt rám, amelyen most fedeztem fel igazán, hogy milyen kevés is a lankáin az igazán szép szőlőültetvény. De a tokaji állomással szemben Hétszóló névre hallgató nagy parcellarendszer mégsem véletlenül vált rövid idő alatt olyan híressé. Ez valóban egy mintagazdaság! Ha egész Tokaj így nézne ki, akkor nagyon boldog lennék. Remélem, hogy egyszer megérem. A vonat 4 óra tájban futott be Nyíregyháza vadonatúj és nagyon szép állomására, ahol meglepetésemre egész „küldöttség” fogadott **Felhős Szabolcs** barátunk vezetésével. Tagjai voltak: **Dusa Lajos** neves debreceni unitárius költő, a híres-nevezetes Partium Műhely, ill. folyóirat alapító szerkesztője, továbbá **Tóth Miklós** gemzsi illetőségű, de Vásárosnaményban tevékenykedő ifjúsági vezető és **Demeter István** a naményi gyülekezet gondnoka. Rövid üdvözlés után gépkocsival folytattuk utunkat a városi Józsa András Kórházba. Útközben csak ámultam-bámultam Nyíregyháza gyors fejlődésén, szépülésén. Én, aki korábban sokat jártam ide – még akkor is, amikor kis zöld vonat döcögött át a városon Sóstó felé – alig ismertem rá egy-két részére, a Luther-házra, no meg a templomokra.

A Józsa András Kórház túlsó végében lévő Szent Lázár-kápolnához egy kicsit korán érkeztünk. Mi voltunk az elsők. Aztán mikor megérkezett Nyitrai Levente kocsordi lelkész atyánkfia, előbb a portást, majd a kápolna kulcsát nem találták. De végül minden megoldódott. A kápolna kis, szerény, de rendes hajlék egy istentiszteletre. Középen ott áll a feszület, baloldalán a református egyház báránycímere. És, hogy az ökumené teljes legyen, Felhős Szabolcs barátunk arról is gondoskodott, hogy a jövőben az unitárius címer is ott legyen. Ugyanis hozott egyet a mi címerünkől is, szépen bekeretezve, a még üresen álló falrészre. Egyébként a „nyíregyi” híveinknek minden hó 3. vasárnapján tart itt istentiszteletet Nyitrai Levente.

Most csak maroknyi csapat gyűlt itt össze. Mindössze 13-an voltunk. Ezek is többségében

naményiak. A nyíregyiek most nem jöttek el a szokott létszámmal. A KSH adatai szerint 2001-ben 50-en vallották magukat Nyíregyházán unitáriusnak. Ahhoz képest a megjelent 4 fő valóban egy kissé kevés. Ez újból felveti kedvenc témámat, a **lelkészek rendszeres családlátogatását**. Ugyanis meggyőződésem, hogy csak így tudunk élő, eleven kapcsolatot kiépíteni híveinkkel. Aztán lehet az is, hogy minden istentisztelet megelőzően újra és újra levélben kellene értesíteni őket arról, hogy mikor lesz az istentisztelet. Ott volt viszont a mindig jelenlévő **Babus Márta** néni és **Szalontai Tibor** helyi gondnok, egyébként főiskolai tanár.

Nyitrai Levente prédikációjának alapjául azt a bibliai idézetet választotta: hogy „ti láttatok engem és mégsem hisztek bennem”. Majd azt a kérdést boncolgatta, hogy a hit és a vallás azonos fogalmak-e, vagy mi köztük a különbség? A prédikáció mellett az énekvezéri feladatokat is ő látta el. Számomra örömteli felismerés volt, hogy az elektromos harmóniumon való játék mellett milyen jó énekhangja volt. Nagyon emlékezetes és szép volt az **úrvacsorai ágendája** is, amely után mindenki úrvacsorát vett. Ennek az ökumenikus kápolnának csak egy hibája van – de az elég nagy baj! –, hogy nincs mellette még egy olyan helyiség (egy gyülekezeti szoba), ahol a hívek a templomozás előtt és után egy rövid időre összejöhetnek, beszélgethetnek és a gyülekezet asszonyai esetleg házi készítésű süteményeikkel is megvendégelhetnék a híveket, hogy egy kis közösségi élet és összetartozási érzés is kialakuljon közöttük.

Az istentisztelet után már jól besötétedett. Irány az 50 km-re lévő Vásárosnamény, ill. annak gergelyugornyai része, ahol a Felhős család szép, takaros háza áll. Itt **Demeter István** gondnokkal és **Deák József** népművelővel, korábbi hitoktatóval a beregi szórvány eredményeiről, gondjairól, bajairól beszélgettünk. A fő gondot az jelenti, hogy **ennek a szórványnak nincs állandó missziós lelkésze**. Ennyi községre kiterjedő szórványt Nyitrai Levente képtelen Kocsordról ellátni. A korábban szépen beindult hitoktatás is elmaradt, megfelelő tiszteletdíjban részesülő hitoktató hiányában. A KSH-statisztika Vásárosnaményban csak 13 unitárius hívet rögzített. Ami nem több, mint a Mátészalkán talált 16 fő. Felhős Szabolcs az itt tartott keresztelők és házasságkötések alapján 80 unitárius hívőről tud. Azonban a gondnok elmondása szerint a népszámláló biztosok úgy töltötték ki az összeíró lapokat, hogy a legtöbb roma származású személyt meg sem kérdezték a vallása felől. **Felhős Szabolcs** szerint Aranyosapátiban és Jándon 4-4 fő, Tiszaviden és Mezőládányban 3-3 fő, Mándokon 2 fő unitárius lakik. A korábbiakban Tiszaadonyban 30-35 fővel működő **cserkészcsa-**

patuk is volt. Ez **Brassai Sámuel** névre hallgatott. Itt Naményben is ugyanilyen létszámú volt a Petőfi ált. iskolára támaszkodó **Kriza János csapat**. De miután az az idős bácsi, aki nagy lelkesedéssel vezette a csapatot, meghalt, azóta a mozgalomnak nem akadt méltó folytatója. Ez számomra teljességgel érthetetlen. Vajon azok közül a fiatalok közül, akik 10 évig voltak ezeknek a cserkészcsapatoknak a tagjai, egyik sem nőtt fel kellően ehhez a feladathoz? Ezt elképzelhetetlennek tartom.

Beszélgésünk, vitánk a késő éjszakai órákba nyúlt. Felhős Szabolcs örömmel közölte, hogy az anyagi okok miatt állandóan a lét-nemlét határán mozgó **Partium idei 4 számának kiadásához sikerült megfelelő szponzorokat** (hollandokat, norvégeket) és egy jó kiadót **találni** Solymáron.

Másnap (szept. 27-én) hétfőn esős napra ébredtünk. De ez sem tántorított el attól, hogy a kisváros nevezetességeivel megismerkedjünk, amelyeknek többsége valamilyen módon mind a beregi szórvány létéhez kötődik. Meglátogattuk kedves háziasszonyunk: **Dr. Csiszár Sarolta** által vezetett és gazdag néprajzi, helytörténeti, ill. ipartörténeti emlékekkel rendelkező **Beregi Múzeumot**, amely egy nagyon mintaszerűen működő kis intézmény. Aztán az innen nem messze lévő **Orbán Balázs** (régen Munkásőr) **közutat**, amely egy lakótelep közepén egy szép parkot ölel körül, amelyben **Orbán Balázs emlék kopjafája** áll. Majd ellátogattunk a Szabadság téren a város központjában álló volt áfész-irodaépületbe, amelynek első emeletén jött létre a **Balázs Ferenc Beregi Népfőiskola**. Éveken át itt tartotta nagy-sikerű előadásorozatait, amíg futott az emberek lelkesedéséből. **A Népfőiskola 1989–1995 között élte fénykorát**. Itt fából faragott **emléktábla idézi Balázs Ferenc emlékét**. Majd felkerestük a népfőiskola vezetőjét Kukuts Kornélt, aki polgári foglalkozását illetően díszhal- és díszmádár-kereskedő. A Népfőiskola megújításának, és értékeket adó, vonzó tematikájának összeállításáról folytattunk eszmecserét. Megnéztük a **posta falán elhelyezett 56-os emléktáblát, amely egy Dávid Ferenc-idézettel emlékeztet**, az elveinkhez és hitünkhöz való hűség fontosságára. Végül megnéztük az **Eötvös-kúriát**, amelynek

balszárnya egy iskolatörténeti múzeum, amelyet még Csiszár Sarolta református lelkész édesapja gyűjtött össze és rendezett be. **A jobb oldali részében van az unitárius imaterem**. Puritán berendezésű, de minden szükséges kellékkel rendelkezik. Csak az a zavaró, hogy a mellette lévő két sarokhelyiség eléggé leromlott állapotban van. A hátsó udvar gazos. Nagyon elhanyagolt. A hívek részvételével jó lenne itt egy kis rendet tenni. **A két sarokhelyiséget felújítani és akár ifjúsági, akár cserkészcélra hasznosítani**. Az a benyomásom, hogy **itt is egy kicsit háttérbe szorult a közösségi élet felkarolása**. Az istentiszteletek mellett jó lenne, ha tartanának **szereketvendégségeket, kulturális rendezvényeket és évente legalább 2-szer nagyobb rendezvényt**. A kúria előtt nagyon szép nagy park van. Itt minden tavasszal lehetne egy nagy **unitárius majálist** rendezni. Irodalmi, zenei és néptáncelőadással, bográcsgulyásfőzéssel egybekötve, mint Magyarkúton. A másik nagy lehetőség **nyár végén, ősz elején** kínálkozna az **ugornyai Tisza-parti üdülőtelepen**, amely az egyik legszebb a Tisza mentén. Hadd ismerjenek meg bennünket minél többen és mi is mutassuk fel a bennünk rejlő értékeket. Egymásnak és a körülöttünk lévő társadalom tagjainak is. Ez után a Petőfi ált. iskola kertjében elhelyezett **Kriza János-emlékoszlopot** tekintettük meg és róttuk le tiszteletünket. Majd hamarosan közeledett a búcsú pillanata. Bár nagyon rövid időt tölthettem el itt, az a benyomásom alakult ki, hogy itt **egy nagyon fejlődőképes unitárius közösség körvonalai sejlének fel**. De talán egyrészt ők sem bíznak eléggé magukban, hogy bátrabban kezdeményezzenek és továbblépjenek. Másrészt talán nekünk is többet kellene őket segíteni, némi anyagiakkal. Mert azt mondják, hogy szegény az eklézsia és a mai világban csak lelkesedésből pénz nélkül mindent már nem lehet megvalósítani. Törődjünk velük egy kicsit többet. Úgy vélem, megérdemlik. Hogy erősebb legyen ez a „keleti végvár”! Szeretném remélni, hogy már a közeljövőben találunk erre valami megoldást.

Krónikás

A Duna–Tisza közti Szórványegyházközség életéből

A **Duna–Tisza közti Szórványegyházközségben** az őszi hálaadó istentiszteletet **szeptember 26-án** tartottuk. Ezen, az úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentiszteleten a hívek 50%-a jelen volt. Örvendetes, hogy Kiskunfélegyházán élő egyetlen hívünk is jelen volt istentiszteletünkön, éppen úgy, mint a Nyomátról származó Hetényegyházán letelepedett másik hívünk, aki még jól emlékezett a Nyomáton 1949 és 1952 között szolgáló Kelemen Miklós lelkészre.

Néhány hívünk a nyári hónapok egy részét szülőföldjén, Erdélyben töltötte és beszámolt az ott tapasztaltak felől.

A lelkész folytatta az adatgyűjtést. Tanulmányt írt és küldött a „Magyar Egyháztörténeti Vázlatok” és a „Partium” c. folyóiratok részére. Hozzáfogott az 1588-ban lezajlott **„hitvita”** akkori szövegének érthető, mai nyelvre átültetéséhez, – bízva abban – , hogy ezen, az Akadémiai Kiadó által 1981-ben megjelentetett könyv, a mai szöveggel könnyebbé teszi olvasását.

Így élünk és dolgozunk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben

„Őszbe csavarodott a természet feje, / Dérré vált a harmat, hull a fák levele, / Rövidebb, rövidebb lesz a napnak útja, / És hosszúkat alszik rá, midőn megfutja” – adja meg az őszi hangulat alapját Arany János, magyar irodalmunk legnagyobb verselője. Ha valaki másfél hónap óta erre jár, **szép kis templomunkat** vastraverz-köntösben láthatja, már a tornyot is. Hisszük, hogy mielőtt beállnak a hidegek, fagyok, hófehér **ruhában fogja várni a karácsonyt az istenháza**. A munkálatok idején sem szünetelt és nem szünetel a hitélet egyházközségünkben.

Sokáig tartó élménnyel meggazdagodva jöttünk haza otthonról, a szejkai találkozóról. Erdélyi körutunk során az előbbi években meglátogatott helyek mellett megmásztuk a székelyek szent hegyét, a szépséges **Hargitát** is. Brassó-Poiana-án a bátrabbak egy hosszú libegővel felmentek az egyik csúcsra, a Schuellerre, hogy fentről is gyönyörköd-hessenek az erdélyi lenyűgöző tájban. Ennél még, ha lehet fokozni, megrendítőbb élményt jelentett a transzfogarasi út „megmászása” 20 személyes kisbuszunkkal. Alföldi testvéreinknek szinte extázis-számba ment a 2044 méter magasságban lévő **Bálea-tó** látványa, valamint a még nagyobb magasságon birkanyájak legelészése, nyaktörő mutatványai a sziklák között egy-egy fűcsomó eléréseért. Természetesen útba ejtettük most is **Árkost**. Ismét jólesett a **testvérgyülekezetünk** (vajon miért nem tudnak arról az erdélyi egyházban, hogy milyen gyümölcsöző kapcsolatunk van már évek óta e közösséggel, és újra lesz a nyárádmonti, volt testvérgyülekezetünkkel is?) **szeretetteljes fogadása**. Köszönettel vettük, hoztuk el a gyülekezet ajándékát, a faragott kopjafát, amelyet jövő július végén, az alföldi búcsúnk alkalmával fogunk felavatni a testvériség kopjafájának, reméljük árkosi testvéreink részvételével.

Itthon vártak a tennivalók. Jött a nagy ünnep, amelyen részt vettünk a városi rendezvény keretében.

Augusztus 22-én mi is megemlékeztünk templomunkban és bevett szokásunkhoz híven megvirágoztuk a **honfoglalási emlékkövünket** a cinteremben. Ez a nap a „JÓTEVŐK NAPJA” is egyházközségünkben. Kiosztottuk a **Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány díjait. Az idén 31 fiatal kapott jutalmat 180 000 forint értékben.** Egyházközségünk és az alapító család több mint egy évtizedes ilyen irányú ténykedése mind nagyobb elismerést kap városunkban.

Augusztus 29-én megkereszteltük a tavaly nálunk esküdött Sebestyén Zoltán és Such Anna **MÁRTON** nevű gyermekét. Legyen a jó Isten áldása a gyermek és szülei életén minden időben.

Szeptember 9-én részt vettem a **Bibliatanács Kuratóriumának** ülésén, amely végén két szép könyv bemutatására is alkalom nyílt. A Bibliával kapcsolatos kiadványok ezek. Az egyik átvett és

kiegészített könyv, a másikat a Bibliatanács főtít-kára, **Pecsuk Ottó** állította össze, szerkesztette. Nevezett az elkövetkezendőkben külföldi tanulmányútra megy. Sikeres munkájához egyházunk jókívánságát tolmácsoltam. Az ülésen tisztáztuk az egyházunk tagdíjügyét is.

Szeptember 12-én nyitottuk meg a **hittanos évet ünnepi istentisztelettel**. Délután volt a **gyermek-istentisztelet**, amelyen a szolgálatot három hittanosunk végezte: **Csordás Gergő** a vezető, összekötő szöveget, **Kovács Patrik** a bibliai részeket és **Nemes Zsolt** a kis bibliai történetet olvasta. A szeretetvendégség után értékes tombolákat sorsoltunk ki, amiket köszönünk a szülőknek, hozzátartozóknak, akárcsak a hozott enni-, és innivalót. Megbeszéltük a hittanórák menetét, valamint az ingyenes angoltanítást a hittanra és a templomba járó gyerekeknek.

Szeptember 11-én részt vettünk egy nyugati cég **üzemavatásán** a városi vezetéssel együtt. Ez az objektum városunk polgárainak jobb megélhetését szolgálja.

Szeptember 18-án püspökünk és főgondnokunk társaságában részt vettem **Hódmezővásárhelyen** a püspöki vizitáció munkájában, ahonnan az éjjeli órákban haza is jöttem, mert sem a gyülekezetünk, sem mi nem kaptunk meghívást a másnapi ünnepségre, annak ellenére, hogy mi minden évben meghívjuk a hódmezővásárhelyi gyülekezetet és vezetőit. A vizsgálat eredményeit a felvett jegyzőkönyv őrzi.

Az **Őszi Hálaadás ünnepén úrvacsorát osztoztunk** a templomunkban, a helybeli Borostyánkert **Idősek Otthonában** és Gyulán a szórványhíveknek. Összesen 46 lélek járult az Úrszntalához ezen az ünnepen, ami azért kiváló, mert eléggé ismeretlen ez az ünnep ebben a régióban. Az **Otthonban minden hónap utolsó vasárnapja az unitárius istentisztelet ideje**, amit szép számmal látogatnak a lakók.

Október 3-án megemlékeztünk az aradi vértanúkról, és – ahogy egy másik írásunkban említettük – a tempolomkertben elhelyeztük virágainkat az emlékműnél.

Az október 8–9-én tartott lelkeszi értekezlet és Egyházi Képviselő Tanács ülésén a lelkeszi szolgálatot és áhítatot e sorok írója végezte.

Október 23-ára megkaptuk a meghívást az ünnepségre és a közös koszorúzásra. Délután pedig a fiatalok megemlékezésén veszünk részt gyertyagyújtással.

Október 31-én a Reformációra emlékező istentiszteletet fogunk tartani. A városba új református lelkész-házaspár érkezett, Baráth János és Andrea. A helyi újság, az AMONDÓ hasábjain üdvözöltük őket és áldásos munkát kívántunk nekik. Reméljük, hogy együttműködésünk gyümölcsöző lesz településünk lakóinak javára.

Novemberi terveink:

Amint az évek óta szokásban van, *november 1-jén, Halottak Napján* nemcsak **helyben**, hanem a szomszédos **Darvason** is tartunk **emlékstentiszteletet** híveinknek.

November 6-án ünnepi emlék-istentisztelet keretében Nagyharsányban felavatjuk Alvinczi György mártírhalált halt unitárius prédikátor emléktábláját. A megemlékezésen egy történész előadást tart Alvinczi György életéről, elítéléséről és kivégzéséről.

November 20-án, szombaton délelőtt 10 órától Gyula és Környéke Szórványegyházközségünk, Gyula város támogatásával unitárius konferenciát rendez. Célunk, hogy minél többet tudjanak rólunk, a másvallású tengerben jobban megismerjenek. Előadást fog tartani Rázmány Csaba püspök, Dr. Kósa László egyetemi tanár, Gyula város szülötte, Kovács István, sepsiszentgyörgyi lelkész, az erdélyi unitárius lelkészek országos szövetségének elnöke, valamint e sorok író-

ja. Ismertetés hangzik el az unitárius magyar értékekről, amiket Európába viszünk, a magyar protestanizmus történetéről, a nagyvilág unitáriusságáról és a honi unitárius egyház helyzetéről, kitekintéssel az alföldi unitarizmusra. A konferenciánk **fővédnökségét** szívesen vállalta el Gyula Város polgármester asszonya, **Dr. Perjési Klára**. Minden érdeklődőt szeretettel várunk a meghirdetett időben és helyen.

Az eltelt időszakban sajnos **már eltemettük 20. eltávozott testvérünket is: id. Oláh Imre 82, özv. Marosi Gyuláné Berg Ilona 79 és özv. Budai Lajosné Oláh Júlianna 74 éves korában** adta vissza nemes lelkét teremtő Atyánknak. Berg Ilona volt egyedül unitárius közülük, de mint mindig, minden hozzánk fordulónak a szertartást mély együttérzéssel végeztük. Emlékük legyen áldott!

Balázsi László

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

Szeptember utolsó vasárnapján hálaadó szívvel álltunk meg a templomban és vettünk úrvacsorát. Az úrvacsora egyfelől emlékeztetett Jézus életére, tanításaira és halálára, másfelől követésére buzdított, ösztönzött. Nekünk késői Jézus-követőknek méltóknak kell bizonyulnunk emlékéhez és úgy kell emlékezzünk, hogy nyomokat hagyjon lelkünkben. **Megemlékezünk nagy elődeinkről is, akiknek vagy kopjafát állítunk, vagy emléklakettet avatunk, hogy egy évben egyszer megállunk és megemlékezzünk róluk.**

Igy emlékeztünk meg az úrvacsoraosztás után, **Bartók Béláról**, aki éppen szeptember 26-án hunyt el. **Egyházközségünk vezetősége megkoszorúzta a templomban levő kopjafáját.** Ez alkalommal Rázmány Csaba püspök ismertette Bartók Béla életútját, melyet megosztok a kedves olvasókkal is:

BARTÓK BÉLA

Született: 1881. március 25.,

Nagyszentmiklós

Meghalt: 1945. szeptember 26., New York

Első nyilvános szereplése és a **Duna folyása** című kompozíciójának előadása 1892-ben volt. 1894-ben telepedett le Pozsonyban, itt bontakozott ki tehetsége.

1899-ben kezdte el zenei tanulmányait a budapesti Zeneakadémián.

1903-ben volt első bécsi koncertje. 1905 a **népdalgyűjtés** kezdetének éve, 1907-ben a Zeneakadémia tanára lett. **Első szerzői estjét Kodállal közösen 1910-ben rendezték.** Ezt követte a **Fából faragott királyfi** – balett, és a **Kékszakállú herceg vára** – opera bemutatója, Budapesten. 1920-tól nemzetközi koncertkörutak Európában és az USA-ban. 1926-ban, **A csodálatos mandarin** – pantomim bemutatója Kölnben. 1934-ben visszavonul a tanítástól és a népzenei gyűjtés sajtóban való népszerűsítésén dolgozik, **1940-ben emigrációba vonul**, New Yorkba érkezik. Utolsó nyilvános szereplése 1943-ban volt.

Életműve a 20. századi magyar és egyetemes zenetörténet fontos része. Pályája elején Richard Strauss hatása érződik művein. Magyarságát, hazaszeretetét legelőször Kossuth szimfóniája bizonyítja 1904-ben.

A magyar népdal ősi rétegeinek felfedezése döntően meghatározza további fejlődését, egész zeneszerzői irányát és kialakítja egyéni stílusát. A magyar népzene mellett a szomszéd népek, valamint az arab és török zene is érdekli. Gyűjtőútjain eljut Törökországba és Észak-Afrikába is.

Az 1910-es, 1920-as években mind erőteljesebben bontakozik ki alkotóművészete, amelyre a külföld is felfigyel. Rövidesen úgy tekintenek rá, mint a modern zene egyik vezéregyéniségére, miközben intenzíven folytatja zongoraművészi tevékenységét. **Két zongoraversenye, Táncszvitje**, vonós-negyesei, **Cantata profana** című oratórikus műve, **Hegedűversenye** egyre gyakrabban hangzik el világszerte. Kórusművei közül nagy jelentőségűek gyermekkari kompozíciói. A barát és pályatárs Kodály Zoltán így ír: „A magyar gyermek még

nem tudja, hogy életére kiható ajándékot kapott 1936 karácsonyára. De tudják mindazok, akik a magyar gyermeket olyan világba akarnák elvezetni, ahol tisztább a levegő, kékebb az ég, melegebb a nap. Akiknek régi óhajuk teljesül azzal, hogy Bartók is közéjük áll.” A **Mikrokozmosz** és a **Gyermekeknek** zongoraciklusa is a legifjabbaknak szól. Alkotóművészetének egyik csúcsa a **Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára** című kompozíciója, amelynek Bázelen volt a bemutatója 1937-ben. A II. világháborúba sodródó hazáját és Európát 1940-ben hagyja el. Az egyesült államokbeli évei egyre súlyosbodó megélhetési

gondokkal, majd betegséggel terhesek. Yehudi Menuhin és Szergej Kussevickij nyújtanak segítséget: művet rendelnek tőle. Így születik a Hegedű szólószonáta és a nagyzenekari Concerto. **Feleségét, Pásztori Dittát a III. Zongoraversennyel** ajándékozza meg, amelynek utolsó ütemeit már nem tudta befejezni.

1945. szeptember 26-án egy New York-i kórházban, fehérvérűségben meghalt. **Földi maradványait 1988-ban hazahozták**, a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Pihenése legyen csendes, emléke áldott, Isten vele, Isten velünk. Ámen!

Hódmezővásárhely életéből

Rendkívüli ünnepség volt Hódmezővásárhelyen 2004. szeptember 19-én. 125 éve alapították az unitárius egyházközséget.

Egy ilyen neves évforduló alkalom a múlt megismerésére, a jelenben összegyűlésre és elgondolkodásra, s a jövő feladatainak megbeszélésére.

„A siker tika a jó előkészítés” alaphölcesség most is beigazolódott. Fontos szempont volt az ifjúság bekapcsolása a műsorba.

Hittanórákon fokozottan tanulták a zoltárokat, az egyháztörténet ismertetése egyetemi hallgató, **Bogdány Csilla** feladata volt.

Már szombat is forgalmas-mozgalmas volt. Kiss Mihály lelkészünket **Rázmány Csaba, Balázi László és Mikó István püspöki vizitációja kötötte le**, így a korábban érkező vendégek fogadása Tünde tiszteletesasszonyra és édesanyjára Göncz Mihálynéra hárult.

Felvonult a **Magyar Televízió** több mint 40 fős stábja műhelykocsijaival, s még alkonyat előtt beállították a templomba a kamerákat, reflektorokat.

A kedvező időjárás segítette az utazókat, hiszen **Pestről, Romaszékről, Szegedről, Békésről, Gyuláról, Békéscsabáról, Tótkomlósról, Szenteseiről, Kunszentmártonból érkeztek**, buszon, autón. **Dr. Szabó Árpád** erdélyi püspök úrék vasárnap hajnalban indultak el Kolozsvárról,

10-kor már polgármesterünk fogadásán részt tudtak venni.

Az érdeklődők, az egy lelki közösséget alkotók 11-re megtöltötték a templom pótszékeit is az előkertet, a kertet, ideérték Vásárhely különböző hitű gyülekezeteinek képviselői és városunk vezetői.

A **Városi Vegyeskar** csengő éneklésére vonultak be az unitárius egyház vezetői.

A köszöntések, imák, prédikációk nyitott szívekre találtak. **Asztalos Kata** átszellemülten előadott szólóéneke mindenkit meghatott. Az úrvacsorai jegyeket **Dr. Ravai Elek** és neje adományozták, amit négy lelkész osztott a zsúfoltan álló gyülekezet tagjainak.

A kétórás ünnepséget felszabadult beszélgetés követte, régi ismerősök összetalálkoztak, új ismeretségek kötődtek.

A közeli **Mezőgazdasági Főiskolán rendezett közebéden** folytatódtak az emlékek felidézései, az őszi egyházi programok ismertetései.

Hála a technikának, sokféle módon rögzítették e napot. Kattantak a fényképezőgépek, filmfelvevők. A Kossuth rádió egyházi félórájában pénteken, 24-én ügyesen szerkesztett riportban, 26-án a Magyar Televízió 1-es csatornáján a délelőtti órában egyórásra összeállított műsorban ismerhette meg ország-világ e jeles ünnepélyt.

Dr. Benczédiné Szabó Gabi

A beregi unitárius szórvány a helyi híradások és rendezvények tükrében

A beregi unitárius szórvány kiadványa **Deák József** kultúrmunkás szerkesztésében az **ÉRTESÍTŐ**, amely negyedévente a nagyobb ünnepekhez kapcsolódva jelenik meg ötven példányban. **Most legutóbb az őszi hálaadás alkalmából az ősi zoltár sorai olvashatók a borítón:**

„A Sionnak hegyén Űristen
Tiéd a dicséret...”

Majd az őszi hálaadás rendjéről tudósít a beregi régióban.

Összegyűltek a naményi unitárius gyülekezeti teremben és részt vettek a nyíregyházi ünnepi istentiszteleten.

Az Értesítő középső részében Vásárosnamény unitárius emlékhelyeiről szól.

Halhatatlanjaink példaadása (Balázs Ferenc, Orbán Balázs, Heltai Gáspár, Bartók Béla, Brassai Sámuel és Kriza János) és tanítása szün-

telenül örök mozgásban tartja lelkünket, cselekszenek általunk.

Örködnek nemzeti öntudatunk épségén és hitünk tisztaságán.

Az utolsó oldalon a BUSZ vezetőségét és munkáját mutatja be a szerző, utalva a változás fontosságára is.

Másik fontos fórumunk a Vásárosnamény főterén lévő hirdetőtábla, amely a beregi buszmegállónál található. Így a Beregbe utazók is olvashatják a nagyméretű (150 x 80 cm) hirdetést.

A beregi városka főterén lévő unitárius hirdetőtábla

Innen szerezhettek tudomást a 175 éve született **Orbán Balázs** báró emlékünnepegről, a székelyek jötevőjéről.

A tablón röviden méltattuk a Székelyföld nagy tudósát és hírt adtunk a tiszteletére rendezett kis ünnepségről is ez év kora tavaszán.

A beregi unitárius szórvány gyülekezeti termében **felolvasóestet tartottunk**, amelyet egy kis kiállítással tettünk emlékezetessé.

Itt látható volt az **enciklopédia**, a nagy székely tiszteletére készült bronzérem, a városka szívében felállított emlékoszlop és a koszorúzásokról készült fényképek. A szórványgondnok méltatásában kiemelte, hogy a Székelyföld leírása hozzájárult a székelység történeti tudatának erősödéséhez és máig nélkülözhetetlen, értékes, tudományos forrásmű.

Másrészt **Orbán Balázs 1875-ben alapítványt tett a székelykeresztúri unitárius gimnázium javára**, ahol vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül bárki megkaphatta az alapítványi ösztöndíjat, ha kiérdemelte jó munkájával.

Méltán kapott emlékhelyet a nagy tudós és jötevő Vásárosnamény szívében.

Az itt található körutat tiszteletére Orbán Balázs körútra keresztelték a beregi unitáriusok kezdeményezésére.

A megyei lap a Kelet-Magyarország is hírt ad a beregi szórványról egy-egy híradásban vagy újságcikkben.

Például írt a kolozsvári passió helyi bemutatójáról, a szórvány művelődési egyesületéről a szabadelvű protestáns körről, a kiadványukról a

Partiumról, a cigánymisszióról, s az évente megrendezendő reformációi ünnepségekről.

Idén is a 15. éve Mátészalkán megrendezett reformációi ünnepségre készülünk.

Az ünnepségsorozatot a szabadelvű protestáns kör és a Magyarországi Protestáns Közművelődési Egyesület mátészalkai csoportja indította el 15 évvel ezelőtt. Az ünnepségeken a beregi unitáriusok és Nyitrai Levente lelkész úr is szolgáltak.

Az Új Beregi Élet főként a karácsonyi és újévi számában foglalkozik rendszeresen a városka felekezeti életével, köztük a beregi unitárius szórvánnyal. Időnként egy-egy tudósítás is megjelenik a szórvány rendezvényeiről.

Mindent összegezve jelen vagyunk a helyi közéletben.

Végezetül a jövőről is szót kell ejtenünk, a **beregi-nyíri unitárius szórvány helyzetéről**.

Itt a keleti végeken is szükség lenne egy szervezett, aktívan tevékenykedő szórványéletre, amely a megye unitáriusait fogná össze.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a kocsordi unitárius egyházközség az egyetlen unitárius gyülekezet. A kocsordi lelkész **Nyitrai Levente** lelkiismeretesen szolgál a nyíregyházi szórványban, ahová rendszeresen eljárnak a beregi unitáriusok is.

Választani kellene **egy beregi-nyíri presbitériumot**, amelyben megfelelő arányban helyt kapnának a beregiek és nyíregyháziak.

Jelenleg megfelelő helyük van a nyíregyházi megyei kórház **Szent Lázár ökumenikus kápolnájában**. A beregiek jóvoltából az unitárius címet is elhelyezték a kápolna falán.

Bízunk benne, hogy 2005-ben már az új presbitérium közreműködésével öröködnék a kelet-magyarországi unitárius szórvány életén.

Isten és a szórványlelkész szolgálatával.

Felhős Szabolcs

A beregi és nyíri unitáriusok a Szent Lázár-kápolna előtt Nyíregyházán

Budapesti Unitárius Egyházközség életéből

Hálaadás

Ünnepek és hétköznapok

Elsőre úgy tűnhet, hogy a hálaadás a tisztelet, a köszönet jele. És valóban: jelez tiszteletet, köszönetet is. De jobban meggondolva, az ilyesfajta tisztelet, köszönet, hálaadás közös töről fakad: valamiféle mély életörömből. Abból az örömből, amit a Jóisten atyai-édesanyjai szeretete táplál, és amit így egymás felé sugározhatunk felebaráti szeretetként. Ilyen életöröm vitt minket, mindannyiunkat a templomba szeptember utolsó vasárnapján a szép úrvacsorás istentiszteletre – ide a Nagy Ignác utcába, oda a „Hógyesbe” és a többi unitárius templomba szerte a maradék országban és azon túl. Ennek az örömnak a jele volt a Hálaadás.

Legalábbis reméljük a legjobbakat... Mindenestre ilyen gondolatokat leírva vagy olvasgatva is biztassuk magunkat, kedves barátaim, hogy minden nagy ünnep alkalmával valahogy ilyen lelkiállattal álljunk körül az úrasztalát.

Az ünnepek ilyesféle életöröme azután át kell hogy hassa a hétköznapokat is.

Mert nem úgy van az, ahogy a cinikus közhely tartja: hogy hinni csak a templomban kellene. Ugyanazt az életet éljük a templom falai között és azokon kívül is. Ráadásul Jézus ránk maradt tanításából tudjuk, hogy az életnek nem az a természete, hogy a vége közeledne, hanem hogy az élet egy nagy szakaszával való számadás az, ami közeledik. A számadás súlyát pedig az adja, hogy utána az élet *folytatódik*. Isten ilyen szempontból nézvést is a saját maga hasonlatosságára teremtett-teremt bennünket: az emberi élet örök.

Hétköznapjaink feladatait, gondjait át- meg át-hatják az élet körül forgó súlyos kérdések. Kedves

barátaim, becsüljük meg nagyon, hogy az unitárius istentiszteleteken az élet nagy kérdéseivel kapcsolatban egyenes szavakat hallhatunk, világos gondolatokat követhetünk. Nincs ez így minden keresztény felekezetben. Van például, ahol az élet fogalma mellé ezt a szókapcsolatot állítják: por és hamu. Máshol úgy tűnhet, hogy az ember a maga személyes igyekezetével, akaratával nem változtathat az élet menetén. Megint máshol arra jutottak: Jézus száz százalékgig ember és száz százalékgig isten. Többi keresztény társaink gondolatai kétségkívül jóindulatúak. De nem következettek, és a hétköznapok világában iránytűként használva darabokra esnek szét.

Becsüljük meg nagyon a Jézus lényével, tanításával, az Isten országával kapcsolatos egyenes beszédet, követhető, világos lelkesítő prédikációt! Ezért arra biztatok mindenkit: a „hétköznapi” vasárnapokon is látogassuk minél többször az istentiszteleteket. A „hétköznapi” vasárnap is ünnep.

Becsüljük meg nagyon azt is, hogy a vasárnapok között is együtt lehetünk – és például ehetünk egy jó nagyot Magyararkúton (mint legutóbb, szeptember 11-én, szombaton) vagy a Nagy Ignác utcai csillogó-villogó gyülekezeti teremben egy-egy hangverseny vagy kiállítás-megnyitó után.

A megbecsülés és a hálaadás jóformán nem is különbözik egymástól.

A megbecsülés és a hálaadás ünnepek idején és hétköznap is azt a bizonyos mély életörömet jelzi.

Dárdai Balázs építészhallgató

ALVINCZI GYÖRGY

HITÉÉRT 1574-BEN
MÁRTÍROMSÁGOT SZENVEDETT
UNITÁRIUS PRÉDIKÁTOR
HALÁLA

430.

ÉVFORDULÓJÁN KEGYELETTEL
ÁLLÍTTATTA
A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS
EGYHÁZ
EMLÉKEZTETŐÜL A HITHÚSÉG
ÉS A VALLÁSI TOLERANCIA
MINDENKORI MEGTARTÁSÁRA

1 5 7 4 – 2 0 0 4

FELHÍVÁS

A Magyarországi Unitárius Egyház Vezetősége szeretettel hív és vár minden érdeklődőt 2004. november 6-án, délelőtt 11 órára a Nagyharsányban a református templomban tartandó ökumenikus emlék-istentiszteletre, amely után felavatjuk a XVI. század egyik nagy unitárius prédikátorának emléktábláját (a mellékelt formában és szöveggel).

Az egyházvezetés kéri gyülekezeteinket, hogy szervezzenek kirándulást erre az alkalomra, hogy minél többen lehessünk a megemlékezésen. A testvéri találkozás után közös asztalnál beszélgethetünk egyházunkról, hitéletünkéről.

Atyafiságos tisztelettel:

A Magyarországi Unitárius Egyház
Elnöksége